ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ PHILIPPE LÉGER

της 1ης Ιουνίου 1995 *

1. Με την υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, το Consiglio di Stato (Ιταλία) ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει ορισμένα άρθρα του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης [1], και του κανονισμού (ΕΟΚ) 193/82 του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 1982, περί θεσπίσεως γενικών κανόνων για τις μεταφορές ποσοστώσεων στον τομέα της ζάχαρης [2].

2. Η κοινή οργάνωση της αγοράς ζάχαρης, στηριζόμενη στο άρθρο 40, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΟΚ, θεσπίστηκε την 1η Ιουλίου 1968 [3]. Η κοινή οργάνωση, διεπόμενη σήμερα από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1785/81, αποσκοπεί στην «(...) εξασφάλιση για τους τευτλοπαραγωγούς των εγγυήσεων τιμών και διάθεσης, που περιορίζονται σε ποσότητες οι οποίες συσχετίζονται με τις ανάγκες της κατανάλωσης ζάχαρης και τις δυνατότητες εξαγωγής του προϊόντος αυτού από την Κοινότητα» [4].

3. Η εν λόγω κοινή οργάνωση της αγοράς στηρίζεται σε ένα σύστημα ποσοστώσεων το οποίο, «ενόψει των πλεονασμάτων τόσο στην κοινοτική όσο και στην παγκόσμια αγορά (...), αποσκοπεί στη συγκράτηση της παραγωγής πλησιάζοντάς την κατά το δυνατόν στην εγχώρια κατανάλωση, ενώ ταυτόχρονα προάγει την εξειδίκευση κατά περιφέρειες» [5]. Οι ποσότητες ζάχαρης που πρέπει να παραχθούν χορηγούνται κατ' αρχάς στα κράτη μέλη τα οποία, εν συνεχεία, τις κατανέμουν μεταξύ των διαφόρων παραγωγών.

4. Το άρθρο 24 του κανονισμού 1785/81 διακρίνει τρία είδη ποσοστώσεων τα οποία εμφανίζουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: «Η ποσόστωση Α, που αντιπροσωπεύει την κατανάλωση εντός της Κοινότητας, μπορεί να διατίθεται ελεύθερα εντός της κοινής αγοράς, η δε διάθεσή της εξασφαλίζεται με την τιμή παρεμβάσεως. Η ποσόστωση Β είναι η ποσότητα της παραγωγής ζάχαρης που υπερβαίνει τη βασική ποσόστωση ("ποσόστωση Α") χωρίς να υπερβαίνει τη "[μέγιστη] ποσόστωση", που ισούται προς την ποσόστωση Α πολλαπλασιαζόμενη προς ένα συντελεστή. Και αυτή μπορεί να διατίθεται ελεύθερα εντός της κοινής αγοράς, χωρίς όμως την εγγύηση της τιμής παρεμβάσεως, ή μπορεί να εξάγεται σε τρίτες χώρες με ενίσχυση λόγω εξαγωγής (...). Τέλος, η ποσόστωση Γ, δηλαδή η παραγωγή που υπερβαίνει τη "[μέγιστη] ποσόστωση" (ποσοστώσεις Α και Β), μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο μόνο στις τρίτες χώρες και χωρίς τη χορήγηση καμιάς ενισχύσεως λόγω εξαγωγής» [6].

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — ΕΕ L 177, σ. 4.

2 — ΕΕ L 21, σ. 3.

3 — Με τον κανονισμού 1009/67/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1967 (JO 1967, 308, σ. 1).

4 — Απόφαση 90/45/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ 1990, L 31, σ. 32, σημείο 14).

5 — Απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1986, 250/84, Eridania κ.λπ. (Συλλογή 1986, σ. 117 σκέψη 19).

6 — Αυτόθι, σκέψη 8.

5. Μια ποσόστωση Α και μια ποσόστωση Β χορηγούνται από τα κράτη μέλη σε κάθε παραγωγό ζάχαρης που είναι εγκατεστημένος στο έδαφός τους για κάθε περίοδο εμπορίας (η οποία εκτείνεται από την 1η Ιουλίου έως τις 30 Ιουνίου του επομένου έτους).

6. Το άρθρο 25 του κανονισμού 1785/81 επιτρέπει στα κράτη μέλη να *μεταφέρουν* τις ποσοστώσεις Α και τις ποσοστώσεις Β μεταξύ επιχειρήσεων «(...) λαμβανομένου υπόψη του συμφέροντος κάθε ενδιαφερομένου μέρους ιδίως δε των παραγωγών τεύτλων ή ζαχαροκαλάμου» [7].

7. Αυτό το αναγνωριζόμενο στα κράτη μέλη «περιθώριο χειρισμών» [8] πρέπει να καθιστά δυνατή την ανταπόκριση «(...) κατά περίπτωση στις ανάγκες αναδιαρθρώσεως των τομέων καλλιεργείας τεύτλων και ζαχαροκαλάμων, της παραγωγής ζάχαρης και της παραγωγής ισογλυκόζης, τόσο ως προς τις υπάρχουσες μονάδες παραγωγής όσο και ως προς τις δυνάμενες να συσταθούν» [9].

8. Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 2:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να μειώνουν την ποσόστωση Α και την ποσόστωση Β κάθε ζαχαροβιομηχανίας ή βιομηχανίας ισογλυκόζης εγκατεστημένων στην επικράτειά τους κατά μία συνολική ποσότητα που δεν υπερβαίνει, για την περίοδο που προβλέπεται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, το 10 %, κατά περίπτωση, της ποσοστώσεως Α ή της ποσοστώσεως Β που ορίζεται για κάθε μία από αυτές σύμφωνα με το άρθρο 24.

Το όριο 10 % που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην Ιταλία και στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα, όταν οι μεταφορές ποσοστώσεων πραγματοποιούνται βάσει σχεδίων αναδιαρθρώσεως του τομέα των τεύτλων ή ζαχαροκαλάμων και του τομέα ζάχαρης στην εν λόγω περιφέρεια, κατά το αναγκαίο μέτρο για την πραγματοποίηση των σχεδίων αυτών.

(...).» [10]

9. Το άρθρο 25, παράγραφος 3, προβλέπει τέλος ότι αυτές οι μεταφερόμενες ποσοστώσεις παρέχονται μόνον «σε μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις που έτυχαν ή δεν

7 — Άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1785/81.

8 — Η διατύπωση χρησιμοποιείται στην έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 934/86 του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 1986, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 περί οργανώσεως της αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 87, σ. 1).

9 — Δεκάτη τετάρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1785/81.

10 — Η υπογράμμιση δική μου.

έτυχαν ποσοστώσεως και είναι εγκατεστημένες στην ίδια περιφέρεια (...) όπου και οι επιχειρήσεις από τις οποίες ανακατανέμονται αυτές οι ποσότητες».

10. Για τις μεταφορές ποσοστώσεων στην Ιταλία, στο πλαίσιο των σχεδίων αναδιαρθρώσεως του άρθρου 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, «(...) μπορεί να θεωρηθεί ως επιχείρηση παραγωγής ζάχαρης, μια *ομάδα επιχειρήσεων* παραγωγής ζάχαρης οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους σε τεχνικό, οικονομικό και διαρθρωτικό επίπεδο και οι οποίες έχουν αλληλέγγυα ευθύνη για τις υποχρεώσεις τους, ιδίως έναντι των παραγωγών τεύτλων ή των παραγωγών ζαχαροκαλάμου, που προκύπτουν από την κοινοτική ρύθμιση» [11].

11. Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού, αυτές οι διατάξεις περί μεταφοράς των ποσοστώσεων επρόκειτο να συμπληρωθούν με ένα νομοθέτημα του Συμβουλίου περί καθορισμού των προϋποθέσεων της τροποποιήσεως των ποσοστώσεων Α και Β σε περίπτωση συγχωνεύσεως ή μεταβιβάσεως επιχειρήσεων παραγωγής ζάχαρης και σε περίπτωση μεταβιβάσεως εργοστασίου παραγωγής ζάχαρης. Αυτό ακριβώς είναι το αντικείμενο του κανονισμού 193/82.

11 — Άρθρο 9 του κανονισμού 193/82, η υπογράμμιση δική μου.

12. Στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία β' και γ', του νομοθετήματος αυτού προβλέπεται ότι:

«(...)

β) σε περίπτωση μεταβιβάσεως μιας επιχειρήσεως παραγωγής ζάχαρης, το κράτος μέλος χορηγεί, για την παραγωγή ζάχαρης, στην απορροφώσα επιχείρηση την ποσόστωση Α και την ποσόστωση Β της μεταβιβαζομένης επιχειρήσεως ή, σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες απορροφώσες επιχειρήσεις, η χορήγηση πραγματοποιείται κατ' αναλογία των ποσοτήτων παραγωγής ζάχαρης που απορροφώνται από κάθε μια από αυτές·

γ) σε περίπτωση μεταβιβάσεως ενός εργοστασίου παραγωγής ζάχαρης, το κράτος μέλος μειώνει την ποσόστωση Α και την ποσόστωση Β της επιχειρήσεως, η οποία μεταβιβάζει την κυριότητα του εργοστασίου και αυξάνει την ποσόστωση Α και την ποσόστωση Β της ή των επιχειρήσεων παραγωγής ζάχαρης, στις οποίες περιέρχεται το εν λόγω εργοστάσιο κατά την αφαιρεθείσα ποσότητα, κατ' αναλογία προς τις απορροφηθείσες ποσότητες παραγωγής».

13. Έτσι, το περιθώριο χειρισμών που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του άρθρου 25 του κανονισμού 1785/81 μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις — στο πλαίσιο σχεδίων αναδιαρθρώσεως — να είναι απεριόριστο, ενώ η τροποποίηση των ποσοστώσεων σε περίπτωση συγχωνεύσεως ή πωλήσεως, που προβλέπεται στον κανονισμό 193/82, δεν επαφίεται στην εκτίμηση των

κρατών μελών, τα οποία εφαρμόζουν μια αυστηρή αναλογία.

14. Από τη συνδυασμένη εφαρμογή αυτών των δύο περιπτώσεων τροποποιήσεως προέκυψαν δυσχέρειες στο πλαίσιο σημαντικών ενεργειών αναδιαρθρώσεως στον τομέα της παραγωγής ζάχαρης στην Ιταλία.

15. Οι εταιρίες Cavarzere Produzioni Industriali SpA (στο εξής: Cavarzere), Saccarifera del Rendina SpA (στο εξής: Saccarifera) και Italiana per la Industria degli Zuccheri (στο εξής: SIZ) συναπαρτίζουν τον όμιλο Gruppo Saccarifero Veneto (στο εξής: GSV).

16. Οι εταιρίες Cavarzere και SIZ επώλησαν εν όλω ή εν μέρει τα εργοστάσιά τους στην εταιρία Industria Saccarifera Italiana Agro-Industriale SpA (στο εξής: ISI).

17. Με υπουργική απόφαση της 11ης Αυγούστου 1986 [12], που εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 25 του κανονισμού 1785/81, οι ποσοστώσεις του ομίλου GSV για την περίοδο παραγωγής ζάχαρης 1986/87 αναθεωρήθηκαν προκειμένου να ληφθεί υπόψη η μείωση της παραγωγικής του ικανότητας. Επί συνόλου 3 225 500 στατήρων, που χορηγήθηκαν ως ποσόστωση Α στον GSV με υπουργική απόφαση της 22ας Απριλίου 1986 [13], 2 573 300 στατήρες μεταφέρθηκαν στην ISI. Από την ποσόστωση Β, στην εταιρία αυτή μεταφέρθηκαν 508 900 στατήρες επί συνόλου 600 700 στατήρων.

18. Η υπουργική απόφαση της 11ης Αυγούστου 1986 προσεβλήθη ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων από την Cavarzere και την Saccarifera. Οι εταιρίες αυτές ισχυρίστηκαν, κυρίως, ότι η απόφαση εκδόθηκε μετά την πάροδο της προθεσμίας που προβλέπεται στην κοινοτική νομοθεσία για τη μεταφορά των ποσοστώσεων.

19. Η Cavarzere και η Saccarifera προσέβαλαν επίσης την υπουργική απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1987 (που δημοσιεύθηκε στις 16 Μαρτίου) [14] η οποία καθόριζε τις ποσοστώσεις για την περίοδο εμπορίας 1987/88. Η απόφαση αυτή δεν τροποποίησε τις ποσοστώσεις που είχαν χορηγηθεί στον όμιλο GSV για την προηγούμενη περίοδο με την απόφαση της 11ης Αυγούστου 1986 και αύξησε τις ποσοστώσεις ανταγωνιστριών επιχειρήσεων. Η Cavarzere και η Saccarifera ισχυρίστηκαν ότι δεν τηρήθηκαν οι προθεσμίες και ότι είχε υπάρξει υπέρβαση των ποσοτικών ορίων που επιβάλλουν οι κοινοτικές διατάξεις προκειμένου να γίνει χρήση της «εξουσίας χειρισμών» κατά τη χορήγηση των ποσοστώσεων.

20. Οι προσφυγές που ασκήθηκαν κατά των υπουργικών αποφάσεων της 11ης Αυγού-

12 — GURI αριθ. 191 της 19.8.1986.

13 — GURI αριθ. 102 της 5.5.1986.

14 — GURI αριθ. 62 της 16.3.1987.

στου 1986 και της 27ης Φεβρουαρίου 1987 απορρίφθηκαν από το Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio [15].

21. Περαιτέρω, η υπουργική απόφαση της 30ής Ιουνίου 1988 [16], στηριζόμενη στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1107/88 του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 1988, για την τροποποίηση του κανονισμού 1785/81 [17], και εφαρμόζοντας την «εξουσία χειρισμών» που αναγνωρίζεται στα κράτη, χορήγησε τις ποσοστώσεις παραγωγής ζάχαρης για την περίοδο 1988/89 και μείωσε τις ποσοστώσεις παραγωγής που αντιστοιχούσαν στην εταιρίες Cavarzere και Saccarifera. Οι εταιρίες αυτές πέτυχαν την ακύρωση της εν λόγω υπουργικής αποφάσεως με την απόφαση 1245/91 του Tribunhale Amministrativo Regionale, για τον λόγο ότι η προθεσμία ασκήσεως της «εξουσίας χειρισμών» όσον αφορά τις ποσοστώσεις κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81 είχε λήξει κατά την ημερομηνία εκδόσεως της υπουργικής αποφάσεως.

22. Κατά των τριών προπαρατεθεισών αποφάσεων του Tribunale Amministrativo Regionale ασκήθηκε αναίρεση ενώπιον του Consiglio di Stato, ασκούντος δικαστική αρμοδιότητα, το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο έξι προδικαστικά ερωτήματα. Θα εξετάσω τα ερωτήματα αυτά με τη σειρά.

15 — Αποφάσεις 1737/87, 17/89 και 16/89.

16 — GURI αριθ. 187 της 10.8.1988.

17 — ΕΕ L 110, σ. 20.

Επί του πρώτου ερωτήματος: Είναι ανατρεπτική η προθεσμία που καθορίζεται στο άρθρο 7 του κανονισμού 193/82, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σε κράτος μέλος να ασκήσει την «εξουσία χειρισμών» που προβλέπεται στο άρθρο 25, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81;

23. Το περιθώριο χειρισμών που διαθέτουν τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 25 του κανονισμού 1785/81, επιβεβαιώθηκε με το άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού 934/86 [18] το οποίο τροποποίησε μόνον σε ορισμένα σημεία το προπαρατεθέν άρθρο 25, παράγραφος 2. Ο κανονισμός 1107/88 ούτε τροποποίησε ούτε κατήργησε το άρθρο 25, το οποίο, επομένως, εξακολουθούσε να έχει εφαρμογή [19]. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το περιθώριο χειρισμών κατά τις περιόδους 1986/87, 1987/88 και 1988/89, τις οποίες αφορά η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

24. Ως λήξη της προθεσμίας ασκήσεως της εξουσίας αυτής ορίστηκε η 1η Μαρτίου με το άρθρο 7 του κανονισμού 193/82, το οποίο θέτει έναν γενικό κανόνα χωρίς να αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη περίοδο εμπορίας ή σ' ένα συγκεκριμένο έτος. Παρεκκλίνοντας από τον κανόνα αυτό, το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1662/86 της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1986 [20], όρισε ως καταληκτική ημερομηνία την 1η Ιουλίου 1986, για μόνη την περίοδο εμπορίας 1986/87.

18 — Κανονισμός προπαρατεθείς στην υποσημείωση 8.

19 — Βλ. το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1107/88 του οποίου παρατίθεται το άρθρο 25.

20 — Κανονισμός για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων όσον αφορά τις μεταφορές ποσοστώσεων στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 145, σ. 41).

25. Όλες οι προσβληθείσες ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου υπουργικές αποφάσεις είναι *μεταγενέστερες* της ημερομηνίας λήξεως της προθεσμίας που προβλέπεται στην κοινοτική νομοθεσία. Η υπουργική απόφαση της 11ης Αυγούστου 1986 θα έπρεπε να είχε δημοσιευθεί προ της 1ης Ιουλίου 1986, η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1987, δημοσιευθείσα στις 16 Μαρτίου 1987, θα έπρεπε να είχε δημοσιευθεί προ της 1ης Μαρτίου 1987 και η απόφαση της 30ής Ιουνίου 1988, δημοσιευθείσα στις 10 Αυγούστου 1988, θα έπρεπε να είχε δημοσιευθεί προ της 1ης Μαρτίου 1988.

26. Υπό τις συνθήκες αυτές υποβλήθηκε στο Δικαστήριο το ερώτημα όσον αφορά τον ανατρεπτικό ή «επιτακτικό» χαρακτήρα της 1ης Μαρτίου (ή της 1ης Ιουλίου για το έτος 1986) ως ημερομηνίας λήξεως της προθεσμίας.

27. Διατυπώνω ευθύς εξαρχής την άποψη ότι οι προθεσμίες αυτές επιβάλλονται στα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν την εξουσία να τις τροποποιήσουν μονομερώς.

28. Είναι βέβαιον ότι οι καθυστερήσεις όσον αφορά τη θέσπιση των κοινοτικών ρυθμίσεων προκάλεσαν δυσχέρειες στα κράτη μέλη και τους επιχειρηματίες.

29. Λαμβάνω ως παράδειγμα την περίοδο 1988/89: ο κανονισμός 1107/88 δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 25 του κανονισμού 1785/81, άρθρο το οποίο δεν κατήργησε [21]. Το νέο άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1107/88, ορίζει ότι:

«Για τις περιόδους εμπορίας 1988/89, 1989/90 και 1990/91, και *με την επιφύλαξη* του άρθρου 24, παράγραφος 1 α, και *του άρθρου 25*, οι ποσοστώσεις Α και Β των επιχειρήσεων παραγωγής ζάχαρης και των επιχειρήσεων παραγωγής ισογλυκόζης είναι εκείνες που ισχύουν κατά την περίοδο εμπορίας 1987/88.» [22]

30. Επομένως, είχε αναγνωριστεί στα κράτη μέλη εξουσία χειρισμών για την περίοδο εμπορίας 1988/89, χωρίς ωστόσο να τροποποιηθεί η καταληκτική ημερομηνία της 1ης Μαρτίου την οποία ήταν αδύνατον να τηρήσουν τα κράτη μέλη.

31. Συγχρόνως, ο κανονισμός 1107/88, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 2, άρχισε να εφαρμόζεται από *1ης Ιουλίου 1988*.

21 — Βλ. το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1107/88.

22 — Η υπογράμμιση δική μου. Βλ., επίσης, το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 934/86.

32. Υφίσταται επομένως αντίφαση μεταξύ του τελευταίου αυτού άρθρου — το οποίο καθιστά αδύνατη την άσκηση από τα κράτη μέλη της εξουσίας χειρισμών για την περίοδο εμπορίας 1988/89 — και του άρθρου 23, παράγραφος 2, πρώτο νέο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81, το οποίο δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 25 για την ίδια περίοδο.

33. Ωστόσο, είναι σαφές ότι η καταληκτική ημερομηνία της 1ης Μαρτίου, που ορίστηκε με το άρθρο 7 του κανονισμού 193/82, δεν μπόρεσε να τροποποιηθεί μόνον με ένα κοινοτικό νομοθέτημα για τους τρεις ακόλουθους λόγους: πρώτον, μόνον η Κοινότητα είχε αρμοδιότητα τροποποιήσεως της ημερομηνίας αυτής. Δεύτερον, η ratio legis της εν λόγω ρυθμίσεως επέβαλε τον καθορισμό καταληκτικής ημερομηνίας απέχουσας αρκετά από την έναρξη της περιόδου. Τέλος, η αρχή της ασφαλείας δικαίου συνεπάγεται ότι οι επιχειρηματίες πρέπει να μπορούν να βασίζονται στην ημερομηνία της 1ης Μαρτίου που ορίστηκε από τον κοινοτικό νομοθέτη. Θα εξετάσω περαιτέρω τα τρία αυτά σημεία.

34. Πρώτον, η ημερομηνία αυτή, δεδομένου ότι είχε οριστεί από το Συμβούλιο, δεν μπορούσε να τροποποιηθεί παρά από το ίδιο ή από την Επιτροπή ενεργούσα κατ' εξουσιοδότηση του Συμβουλίου. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί με την απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 1979, Nykøbing [23], ότι:

«(...) δεδομένου ότι η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης επεκτείνεται στις σχέσεις μεταξύ των βιομηχάνων ζάχαρης και των παραγωγών ζαχαροτεύτλων, έπεται ότι το θέμα αυτό, καθόσον αφορά ειδικώς την παραγωγή της ζάχαρης, υπάγεται αποκλειστικώς στον κοινοτικό τομέα, έτσι ώστε τα κράτη μέλη δεν μπορούν πλέον να παρεμβαίνουν μονομερώς».

35. Η παρεχόμενη σε κράτος μέλος άδεια τροποποιήσεως μονομερώς — και αναδρομικώς — της ορισθείσας από το Συμβούλιο ημερομηνίας λήξεως προθεσμίας θα ισοδυναμούσε με διάσπαση της ομοιομορφίας εφαρμογής της κοινής οργανώσεως των αγορών εντός της Κοινότητας και κυρίως με παράβαση των κανόνων κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας.

36. Το αληθές της απόψεως αυτής επιβεβαιώνεται από το ότι, όταν το 1986 ο χορηγών τις ποσοστώσεις κανονισμός εκδόθηκε καθυστερημένα μετά την 1η Μαρτίου, επετράπη στα κράτη μέλη, κατά παρέκκλιση του άρθρου 7 του κανονισμού 193/82, να ασκήσουν την εξουσία χειρισμών πριν από την 1η Ιουλίου 1986 *με κανονισμό της Επιτροπής* [24]. Για τον καθορισμό της ημερομηνίας αυτής ουδέποτε δόθηκε σχετική εξουσιοδότηση στα κράτη μέλη.

37. Δεύτερον, όπως επισήμανε η Επιτροπή [25], η καταληκτική ημερομηνία της 1ης Μαρτίου «(...) εξηγείται από την ανάγκη να

23 — Υπόθεση 151/78 (Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 1, σκέψη 17).

24 — Άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1662/86.

25 — Παρατηρήσεις, σ. 13 της γαλλικής μεταφράσεως.

δοθεί προθεσμία στις επιχειρήσεις, ειδικότερα από 1ης Μαρτίου έως 30 Ιουνίου, για να προγραμματίσουν τις δραστηριότητές τους». Οι επιχειρήσεις έχουν ιδίως ανάγκη να γνωρίζουν ακριβώς τις ποσοστώσεις παραγωγής που τους χορηγούνται, προκειμένου να προβλέψουν τις αγορές τεύτλων προ της 1ης Ιουλίου, ημερομηνίας ενάρξεως της περιόδου, για να αποφύγουν την εκτός ποσοστώσεων παραγωγή, πράγμα το οποίο στερεί την επιχείρηση ζάχαρης από κάθε εγγύηση τιμών και μπορεί να αποτελέσει αιτία ζημιών.

38. Επιπλέον, η εκ νέου θέση υπό συζήτηση της ημερομηνίας της 1ης Μαρτίου διαταράσσει την εφαρμογή της κοινής οργανώσεως της αγοράς της ζάχαρης στο σύνολό της. Πράγματι, δεν είναι δυνατόν να συναφθούν οι συμβάσεις αγοράς τεύτλων χωρίς να είναι γνωστές οι ποσοστώσεις παραγωγής. Συγκεκριμένα, το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού 1785/81 προβλέπει ότι οι ζαχαροβιομήχανοι γνωστοποιούν τις ποσότητες τεύτλων που αντιστοιχούν στην ποσόστωση Α για τις οποίες έχουν συνάψει συμβάσεις *πριν* από τη σπορά, δηλαδή πριν από τον Μάρτιο. Εάν δεν συναφθούν αυτές οι συμβάσεις παραδόσεως πριν από τη σπορά, οι ζαχαροβιομήχανοι υποχρεούνται να καταβάλουν τουλάχιστον την ελάχιστη τιμή για κάθε ποσότητα μεταποιουμένων τεύτλων [26].

39. Τέλος, η αρχή της ασφαλείας δικαίου επιβάλλει να μην αναθεωρούνται οι ποσοστώσεις *μετά την 1η Μαρτίου* εφόσον οι επιχειρηματίες δεν έχουν *προηγουμένως* προειδοποιηθεί σχετικώς. Η αρχή αυτή ισχύει ακόμη περισσότερο όταν οι μεταφορές ποσοστώσεων μπορούν να είναι απεριόριστες. Όσον αφορά τις κοινοτικές πράξεις, το Δικαστήριο θεωρεί ότι:

«(...) αν και, κατά γενικό κανόνα, η αρχή της ασφαλείας δικαίου δεν επιτρέπει τον καθορισμό της ενάρξεως της ισχύος μιας κοινοτικής πράξεως από ημερομηνίας προγενεστέρας της δημοσιεύσεώς της, συγχωρείται εξαίρεση όταν το επιβάλλει ο επιδιωκόμενος σκοπός και όταν επιδεικνύεται ο πρέπων σεβασμός προς την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων» [27].

40. Σημειωτέον ότι, το 1988, η απόφαση με την οποία μειώθηκαν οι ποσοστώσεις της Cavarzere και της Saccarifera εκδόθηκε την παραμονή (30 Ιουνίου) της ενάρξεως της περιόδου (1η Ιουλίου) και δημοσιεύθηκε στις 10 Αυγούστου, ενώ η περίοδος είχε αρχίσει από πολλού.

41. Επομένως, η άσκηση από την Ιταλική Δημοκρατία της εξουσίας χειρισμών μετά την 1η Ιουλίου 1986 (υπουργική απόφαση της 11ης Αυγούστου 1986) για την περίοδο 1986/87 και μετά την 1η Μαρτίου για τις περιόδους 1987/88 και 1988/89 (υπουργικές αποφάσεις της 27ης Φεβρουαρίου 1987 και της 30ής Ιουνίου 1988) ήταν αντίθετη προς το άρθρο 7 του κανονισμού 193/82 και προς το άρθρο 1 του κανονισμού 1662/86.

26 — Άρθρο 30, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81.

27 — Απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 1982, 258/80, Rumi κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 487, σκέψη 11).

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος τα οποία αναδιατυπώνω ως εξής: «Έχει αποκλειστικώς εφαρμογή το άρθρο 2 του κανονισμού 193/82 σε θέματα κατανομής των ποσοστώσεων σε περίπτωση συγχωνεύσεως ή μεταβιβάσεως επιχειρήσεων; Μπορούν, επιπλέον, τα κράτη μέλη να κάνουν ταυτοχρόνως χρήση της "εξουσίας χειρισμών" που προβλέπεται στο άρθρο 25, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81;»

42. Οι δύο αυτές αρμοδιότητες που αναγνωρίζονται στα κράτη μέλη επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς: Αφενός, το να καταστήσουν δυνατή μια διαρθρωτική προσαρμογή της μεταποιητικής βιομηχανίας και της καλλιέργειας του ζαχαρότευτλου και του ζαχαροκάλαμου κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής των ποσοστώσεων και, αφετέρου, το να αντιμετωπίσουν τη νέα κατάσταση που δημιουργείται από τη συγχώνευση ή τη μεταβίβαση επιχειρήσεων. Οι αρμοδιότητες αυτές χρησιμοποιούν διαφορετικές διαδικασίες: αφενός, το περιθώριο χειρισμών της Ιταλικής Δημοκρατίας είναι απεριόριστο στην περίπτωση που εφαρμόζονται σχέδια αναδιαρθρώσεως, αφετέρου, το κράτος μέλος χορηγεί τις ποσοστώσεις ανάλογα με τις ποσότητες παραγωγής ζάχαρης που απορροφώνται ή ανακατανέμονται. Οι προθεσμίες που ισχύουν στις δύο αυτές αρμοδιότητες είναι διαφορετικές: αφενός, η χορήγηση των τροποποιημένων ποσοστώσεων πρέπει να γίνει πριν από την 1η Μαρτίου για να ισχύσει κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας, αφετέρου, η χορήγηση ισχύει για την τρέχουσα περίοδο εμπορίας στην περίπτωση που η συγχώνευση ή η μεταβίβαση διενεργούνται μεταξύ της 1ης Ιουλίου και της 31ης Ιανουαρίου του επομένου έτους.

43. Επομένως, η εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού 193/82 δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 25, παράγραφος 2, του κανονισμού 1785/81, *εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του νομοθετήματος αυτού* και κυρίως οι προϋποθέσεις που αφορούν τις προθεσμίες. Σημειωτέον, συναφώς, ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 διευκρινίζει ότι: «το όριο 10 % (...) δεν εφαρμόζεται στην Ιταλία (...) όταν οι μεταφορές ποσοστώσεων πραγματοποιούνται βάσει σχεδίων αναδιαρθρώσεως (...), *κατά το αναγκαίο μέτρο για την πραγματοποίηση των σχεδίων αυτών*» [28].

44. Επομένως, ένα κράτος μέλος μπορεί ταυτοχρόνως να θέσει σε εφαρμογή ένα σχέδιο αναδιαρθρώσεως της ζαχαροβιομηχανίας του, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1785/81, και να προβεί σε μεταφορές ποσοστώσεων κατόπιν μεταβιβάσεως ή απορροφήσεως επιχειρήσεων, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2 του κανονισμού 193/82.

Επί του τετάρτου ερωτήματος: Με το περιθώριο χειρισμών που χορηγείται στα κράτη μέλη από το άρθρο 25, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 παρέχεται η δυνατότητα πραγματοποιήσεως μιας μέγιστης μειώσεως κατά 10 % των ποσοστώσεων Α και Β ομού ή παρέχεται η δυνατότητα πραγματοποιήσεως μιας μειώσεως κατά 10 % κάθε μιας των ποσοστώσεων;

45. Φαίνεται ότι οι δύο προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν έχουν εφαρμόσει το άρθρο

28 — Η υπογράμμιση δική μου.

αυτό. Μολονότι δεν εξέθεσε τους λόγους, το Consiglio di Stato θεώρησε ωστόσο ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν ήταν άνευ σημασίας για την επίλυση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του.

46. Διαπιστώνεται ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη δύνανται να μειώνουν την ποσόστωση Α και την ποσόστωση Β κάθε ζαχαροβιομηχανίας (...) κατά μία συνολική ποσότητα που δεν υπερβαίνει (...) το 10 %, *κατά περίπτωση*, της ποσοστώσεως Α ή της ποσοστώσεως Β που ορίζεται για κάθε μία από αυτές σύμφωνα με το άρθρο 24». Η χρησιμοποίηση του διαζευτικού «ή» αποδεικνύει ότι «(...) το περιθώριο του 10 % υπολογίζεται για την ποσόστωση Α με αναφορά στην ποσότητα Α και για την ποσόστωση Β με αναφορά στην ποσότητα Β» [29].

47. Δεύτερον, δεν πρέπει να συγχέονται οι ποσοστώσεις Α και Β. Όπως προελέγχθη: υπάγονται σε διαφορετικά καθεστώτα [30] και δεν είναι αμοιβαίως υποκαταστατές.

29 — Παρατηρήσεις της Επιτροπής, σημείο 12.
30 — Βλ. το άρθρο 24 του κανονισμού 1785/81.

Επί του πέμπτου ερωτήματος: Ποια ποσόστωση πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη ως βάση υπολογισμού του περιθωρίου χειρισμών του 10 %, αυτή που καθορίζεται με την αρχική απόφαση χορηγήσεως ή αυτή που προκύπτει από ενδεχόμενες πρόσθετες και μεταφερθείσες από τα προηγούμενα έτη χορηγήσεις και από ενδεχόμενες μειώσεις οφειλόμενες σε μη παραχθείσες ποσότητες ζάχαρης;

48. Από το άρθρο 25, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 προκύπτει ότι το περιθώριο του 10 % υπολογίζεται κατά περίπτωση επί της ποσοστώσεως Α ή επί της ποσοστώσεως Β, οι οποίες προσδιορίζονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 24. Επομένως, το περιθώριο στηρίζεται στην εθνική απόφαση που κατανέμει τις βασικές ποσότητες Α και τις βασικές ποσότητες Β μεταξύ των ζαχαροβιομηχάνων που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός της. Ελλείψει άλλων διευκρινίσεων, η εξουσία χειρισμών του κράτους δεν πρέπει να ασκηθεί επί της *θεωρητικής ποσοστώσεως*, αλλά επί της ποσοστώσεως που έχει *πράγματι* χορηγηθεί στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Επομένως, ουδόλως απαγορεύεται στο κράτος μέλος να λάβει υπόψη πρόσθετες χορηγήσεις που έχουν μεταφερθεί από προηγούμενα έτη ή να αφαιρέσει από τη βασική ποσόστωση τις μη παραχθείσες ποσότητες ζάχαρης.

Επί του έκτου ερωτήματος: Τί πρέπει να εννοηθεί ως «σχέδια αναδιαρθρώσεως»; Πρόκειται για σχέδια καθοριζόμενα σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο λιγότερο σημαντικών γεωγραφικών υποδιαιρέσεων;

49. Το ερώτημα αυτό έχει μεγάλη σημασία στην Ιταλία δεδομένου ότι το κράτος μέλος

δεν μπορεί να προβεί σε απεριόριστες μεταφορές παρά «(...) βάσει σχεδίων αναδιαρθρώσεως στον τομέα των τεύτλων ή ζαχαροκαλάμων και στον τομέα ζάχαρης στην εν λόγω περιφέρεια (...)» [31].

50. Θεωρώ ότι από το ίδιο το κείμενο του άρθρου 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1785/81 — που επιβεβαιώνεται από τη δεκάτη τετάρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού — προκύπτει ότι τα σχέδια αυτά πρέπει να αφορούν την αναδιάρθρωση του τομέα της ζάχαρης σε μια περιφέρεια ή σε μια γεωγραφική περιοχή ειδικώς οριοθετημένες, διευκρινιζομένου ότι τα σχέδια αυτά πρέπει προφανώς να αφορούν τους ζαχαροβιομηχάνους.

51. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

«— Το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 193/82 του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 1982, περί θεσπίσεως γενικών κανόνων για τις μεταφορές ποσοστώσεων στον τομέα της ζάχαρης, και το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1662/86 της Επιτροπής, της 29ης Μαΐου 1986, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων όσον αφορά τις μεταφορές των ποσοστώσεων στον τομέα της ζάχαρης, πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν την εξουσία να τροποποιούν μονομερώς την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που ορίζεται στα νομοθετήματα αυτά όσον αφορά την άσκηση, από τα κράτη μέλη, της "εξουσίας χειρισμών" που προβλέπεται στο άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης.

— Η εφαρμογή του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 193/82, το οποίο επιτρέπει την τροποποίηση των ποσοστώσεων Α και Β σε περίπτωση συγχωνεύσεως ή μεταβιβάσεως επιχειρήσεων παραγωγής ζάχαρης, δεν αποκλείει την εφαρμογή, ακόμη και ταυτοχρόνως και έναντι της ίδιας επιχειρήσεως, της εξουσίας χειρισμών που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη από το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής που αντιστοιχούν σε κάθε ένα από τα νομοθετήματα αυτά.

— Το άρθρο 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη μπορούν να μειώσουν μέχρι 10 % την κάθε μία από τις ποσοστώσεις Α και Β.

31 — Άρθρο 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1789/81.

— Το περιθώριο χειρισμών του 10 % που προβλέπεται στο άρθρο 25, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 αφορά τις ποσοστώσεις που έχουν *πράγματι* χορηγηθεί στην επιχείρηση, λαμβανομένων υπόψη ενδεχομένων τροποποιήσεων που επήλθαν μεταγενέστερα στην εθνική απόφαση περί κατανομής των ποσοστώσεων.

— Ο όρος "σχέδιο αναδιαρθρώσεως", κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81, αφορά αναδιάρθρωση εντός περιφερείας ή γεωγραφικής περιοχής ειδικώς οριοθετημένων.»